

ZESPÓŁ SZKÓŁ MECHANICZNO-SAMOCHODOWYCH
W ZABRZU

Henryk Bieniek

Program profilaktyczno- wychowawczy
„DEKALOG MŁODEGO KIEROWCY”
„Jestem świadkiem Chrystusa na drodze”

Zabrze 2007/2008

SPIS TREŚCI

1. Założenia programu
2. Cele programu
3. Metody i formy pracy
4. Treści programowe
5. Scenariusze lekcji
6. Ewaluacja programu
7. Formy współpracy z Radą Pedagogiczną, rodzicami oraz innymi osobami odpowiedzialnymi za bezpieczeństwo w ruchu drogowym
8. Bibliografia

1. Założenia programu

Życie to najcenniejszy dar od Boga. Trzeba ten dar szanować i być odpowiedzialnym za niego. Ta odpowiedzialność dotyczy szczególnie wszystkich użytkowników dróg. Papież Jan XXIII powiedział: *Każdy, kto nie stosuje się do przepisów drogowych, narusza Prawo Boskie*. Prawo Boskie (prawo naturalne) powinno inspirować do moralnego działania każdego uczestnika ruchu drogowego. Wyznacznikiem tego prawa jest **Dekalog**, który możemy poznać za pośrednictwem Objawienia Bożego, jak i ludzkiego rozumu. W swoim *Apelu do kierowców* Krajowy Duszpasterz Kierowców ks. dr Marian Midura stwierdza: *W wypadkach na polskich drogach, szosach i ulicach ponosimy dzień w dzień ogromne straty moralne i materialne, wielu bliźnich doznaje cierpień. (...)Dane statystyczne są zatrważające: co roku blisko sześć tysięcy zabitych i dziesięciokrotnie więcej rannych- tyle mamy ofiar nieszczęśliwych zdarzeń na drogach. Te liczby powinny skłonić każdego z nas do przeprowadzenia osobistego rachunku sumienia, w którym ocenimy, na ile jesteśmy odpowiedzialni za zagrożenia występujące w ruchu drogowym czy dostatecznie dbamy o życie własne, czy innych uczestników ruchu drogowego.*

Sprawa bezpieczeństwa na europejskich, a szczególnie naszych polskich drogach staje się również priorytetem w działalności naszych polityków i decydentów. Podkreślają to np. nasi połowie działający w Parlamencie Europejskim.

Jeden z tych posłów Leopold Józef Rutowicz potwierdził w swym wystąpieniu, że: *ważne są kwestie ujednoczenia i egzekwowania przepisów drogowych w Unii Europejskiej, zwiększenie odpowiedzialności za prowadzenie pojazdów pod wpływem alkoholu i narkotyków, opracowanie dobrych programów edukacyjnych dla młodzieży oraz propagowanie bezpieczeństwa przez dostępne środki techniczne. Należy również poprawić jakość dróg, ich nawierzchni, opracować plany ich unowocześnienia.*

Inspirację dla niniejszego programu stanowią zalecenia instrukcji Papieskiej Rady Duszpasterstwa Migrantów i Podróżnych ogłoszonej 19 czerwca 2007 r. w Watykanie, programy Krajowego Duszpasterstwa Kierowców, przedsięwzięcia MIVA- Polska oraz program profilaktyczno-wychowawczy Zespołu Szkół Mechaniczno- Samochodowych w Zabrze.

Program **Dekalog kierowcy** ma na celu uświadomienie młodym kierowcom konieczności kierowania się zasadami religijno- etycznymi w ruchu drogowym. Pragnie objąć wszystkich młodych użytkowników dróg w wieku 18- 20 lat, którzy akurat w tym okresie, po ukończeniu kursów prawa jazdy, rozpoczynają kierowanie motocyklami oraz samochodami. Według statystyk ta najmłodsza grupa kierowców powoduje najwięcej wykroczeń i wypadków drogowych. W szczególności program jest przeznaczony do realizacji w klasie trzeciej technikum.

2. Cele programu

Cel ogólny:

-motywowanie młodzieży do etyczno- religijnych postaw i zachowań poprawiających bezpieczeństwo ruchu drogowego

Cele szczegółowe:

- uświadomienie uczniom konieczności dobrego przygotowania się do jazdy pojazdem mechanicznym,*
- rozbudzanie potrzeby modlitwy przed i po jeździe,*
- kształtowanie poszanowania dla innych użytkowników ruchu drogowego,*
- zapoznanie uczniów z postacią św. Krzysztofa- patrona kierowców,*
- uświadomienie uczniom, że ich nieprawidłowe zachowanie w ruchu drogowym prowadzi do zagrożenia życia,*
- wskazanie skutków prowadzenia pojazdów mechanicznych pod wpływem alkoholu czy środków odurzających,*
- motywowanie uczniów do poczucia odpowiedzialności za zdrowie i życie bliźnich,*
- uświadamianie konieczności dostosowania się kierowców do obowiązujących przepisów ruchu drogowego,*
- kształtowanie postawy bezinteresownej pomocy innym użytkownikom ruchu drogowego zwłaszcza podczas nieszczęśliwych wypadków,*
- motywowanie do współpracy ze wszystkimi osobami dbającymi o bezpieczeństwo na drodze.*

3. Metody i formy pracy

Metody:

- dyskusja,*
- pogadanka,*
- projekcja filmu,*
- „burza mózgów”,*
- wykład,*
- praca z tekstem,*
- praca z Internetem,*
- drama,*
- metoda „ pytania do eksperta”,*
- prezentacja multimedialna.*

Formy pracy:

- frontalna, grupowa, jednostkowa, indywidualna.

4. Treści programowe

Temat lekcji	Cele	Formy realizacji	Przewidywane osiągnięcia
1. Ruszaj w drogę z Bogiem	<i>Uświadomienie uczniom konieczności dobrego przygotowania się do jazdy pojazdem mechanicznym</i>	<ul style="list-style-type: none"> - wprowadzenie uczniów w treść programu, - przedstawienie scenki rodzajowej z życia Maćka N., - dyskusja na temat nieprawidłowości zachowań młodego człowieka, - projekcja filmu <i>Szkoła bezpiecznej jazdy</i>, - podsumowanie i wnioski z dyskusji, - zapoznanie z różnymi formami modlitw kierowców	<i>Uczeń potrafi:</i> <ul style="list-style-type: none"> - <i>prawidłowo ocenić swój stan psychofizyczny przed jazdą,</i> - <i>ocenić stan techniczny pojazdu przed jazdą,</i> - <i>uwzględnić znaczenie warunków atmosferycznych dla bezpieczeństwa jazdy,</i> - <i>zaznajomić się z treściami różnych modlitw przeznaczonych dla kierowców</i>
2. Szanuj swego bliźniego na drodze	<i>Kształtowanie postawy odpowiedniego zachowania się na drodze</i>	<ul style="list-style-type: none"> - wprowadzenie do tematu, - uczniowie metodą „projektów uczniowskich” przedstawiają scenkę z życia Maćka N., podczas jazdy samochodem, - omówienie zaistniałej sytuacji, - dyskusja,	<i>Uczeń:</i> <ul style="list-style-type: none"> - <i>prawidłowo odnosi się do użytkowników ruchu drogowego,</i> - <i>nie używa wulgarnych słów i przekleństw w stosunku do innych kierowców i pieszych,</i> - <i>kulturalnie odnosi się do służb dbających o</i>

		- wnioski	<i>bezpieczeństwo na drodze</i>
<p>3. Pamiętaj o patronie kierowców- św. Krzysztofie</p>	<p><i>Zapoznanie uczniów z postacią św. Krzysztofa- patrona kierowców</i></p>	<p>- przedstawienie legend i historycznych przekazów na temat św. Krzysztofa, - zapoznanie się z niektórymi modlitwami do patrona kierowców, - omówienie nauki Kościoła dotyczącej bezpieczeństwa w ruchu drogowym</p>	<p><i>Uczeń potrafi:</i> - <i>uzasadnić, dlaczego św. Krzysztof jest patronem kierowców,</i> - <i>przedstawić treść niektórych modlitw do św. Krzysztofa,</i> - <i>wskazać podstawowe aspekty nauczania Kościoła dotyczące bezpieczeństwa na drogach</i></p>
<p>4. Nie szarżuj na drodze- życie masz tylko jedno</p>	<p><i>Uświadamianie uczniom, że nieprawidłowe ich zachowanie w ruchu drogowym prowadzi do zagrożenia życia</i></p>	<p>- wprowadzenie- przedstawienie statystyki wypadków drogowych, - ukazanie typowych niebezpiecznych sytuacji w ruchu drogowym, - zwrócenie uwagi na etyczno- religijne motywy działania w trudnych sytuacjach na drodze, - wnioski</p>	<p><i>Uczeń potrafi:</i> - <i>wymienić podstawowe zagrożenia życia wynikające z nieprawidłowych zachowań w ruchu drogowym,</i> - <i>zapobiegać tym zagrożeniom poprzez zmianę swojego postępowania</i></p>

<p>5. Bądź zawsze trzeźwym kierowcą</p>	<p><i>Wskazanie skutków prowadzenia pojazdów mechanicznych pod wpływem alkoholu czy środków odurzających</i></p>	<ul style="list-style-type: none"> - wprowadzenie- przedstawienie statystyki wypadków dotyczących pijanych kierowców, - projekcja filmu <i>Eksperyment</i> ukazującego skutki prowadzenia pojazdu pod wpływem alkoholu, - artykułu <i>Panie szofer z wozu GN z 23. 07. 2006 r.</i> - debata na temat w/w materiałów, - podsumowanie, wnioski 	<p><i>Uczeń:</i></p> <ul style="list-style-type: none"> - <i>potrafi określić, jaka jest reakcja organizmu na alkohol,</i> - <i>zna przepisy Kodeksu Drogowego i Prawa Kościelnego dotyczące pijanych kierowców,</i> - <i>wymienia skutki prowadzenia pojazdu pod wpływem alkoholu i środków odurzających</i>
<p>6. Poznaj zasady akcji „Krzyś- trzeźwy i życzliwy kierowca”</p>	<p><i>Motywowanie do poczucia odpowiedzialności za zdrowie i życie bliźnich</i></p>	<ul style="list-style-type: none"> - krótkie powtórzenie wiadomości z lekcji nr 5, - zapoznanie uczniów z celami <i>Ogólnopolskiej Akcji Pomocy Kierowcom „Krzyś- trzeźwy i życzliwy kierowca,</i> - omówienie ogólnych zasad akcji, - dyskusja nad skutecznością podejmowanych działań, -podsumowanie 	<p><i>Uczeń potrafi:</i></p> <ul style="list-style-type: none"> - <i>wskazać skutki działania alkoholu na kierującego pojazdem,</i> - <i>przedstawić zasady akcji „Krzyś- trzeźwy i życzliwy kierowca”,</i> -<i>motywować innych do jazdy „na trzeźwo”</i>

<p style="text-align: center;">7. Przestrzegaj przepisów ruchu drogowego</p>	<p style="text-align: center;"><i>Uświadomienie konieczności dostosowania się kierowców do obowiązujących przepisów ruchu drogowego</i></p>	<ul style="list-style-type: none"> - wykład: przedstawienie ogólnych zasad Kodeksu Drogowego, KKK, - prezentacja multimedialna niektórych wypadków drogowych, - pogadanka na temat wypełniania zaleceń prawa drogowego, - omówienie niektórych sytuacji drogowych, - podsumowanie, notatki 	<p><i>Uczeń:</i></p> <ul style="list-style-type: none"> - zna podstawowe przepisy Kodeksu drogowego, - potrafi zachować się w określonych sytuacjach, - umie wyjaśnić potrzebę dostosowania się do przepisów ruchu drogowego
<p style="text-align: center;">8. Pomagaj bliźnim na drodze</p>	<p style="text-align: center;"><i>Ukazanie potrzeby pomagania innym użytkownikom ruchu drogowego</i></p>	<ul style="list-style-type: none"> - przypomnienie chrześcijańskiej zasady: „Kochaj bliźniego, jak siebie samego...” - przypowieść „O miłosiernym Samarytaninie” Łk 10, 25- 37 - pogadanka na temat praktycznych form pomocy bliźnim na drodze 	<p><i>Uczeń:</i></p> <ul style="list-style-type: none"> - potrafi sobie uświadomić, że nigdy nie jest sam na drodze, - wie o obowiązku udzielenia pomocy bliźniemu na drodze, - potrafi w praktyczny sposób pomóc bliźnim

<p style="text-align: center;">9. Udział pomocy w razie wypadku drogowego</p>	<p style="text-align: center;"><i>Kształtowanie postawy bezinteresownej pomocy podczas wypadku drogowego</i></p>	<ul style="list-style-type: none"> - przypomnienie zasady konieczności pomocy drugiemu człowiekowi, - wykład gościa-prelegenta o zasadach udzielania pierwszej pomocy, - omówienie niektórych podstawowych zasad udzielania pierwszej pomocy i zachowania się podczas wypadku 	<p><i>Uczeń:</i></p> <ul style="list-style-type: none"> - wie, jak ma postępować w razie wypadku drogowego, - zna podstawowe zasady udzielania pierwszej pomocy, - rozumie konieczność udzielenia pomocy w razie wypadku
<p style="text-align: center;">10. Współpracuj z innymi osobami dbającymi o bezpieczeństwo na drodze</p>	<p style="text-align: center;"><i>Motywowanie do współpracy ze wszystkimi osobami dbającymi o bezpieczeństwo na drodze</i></p>	<ul style="list-style-type: none"> - powtórzenie materiału z poprzednich lekcji, - wykład przedstawiciela Wydziału Ruchu Drogowego Policji na temat bezpieczeństwa w ruchu drogowym, - poszukiwanie wzajemnych płaszczyzn współpracy w tej dziedzinie (rodzina, Kościół, szkoła, policja), - przedstawienie akcji 	<p><i>Uczeń:</i></p> <ul style="list-style-type: none"> - dostrzega konieczność współpracy ze wszystkimi osobami dbającymi o bezpieczeństwo na drodze, - zna ogólne zasady postępowania osób odpowiedzialnych za bezpieczeństwo na drodze, - szanuje pracę ludzi odpowiedzialnych za bezpieczeństwo na drodze

		prowadzonych w Europie i Polsce, dotyczących bezpieczeństwa w ruchu drogowym	
--	--	---	--

5. Scenariusze lekcji

1.

Temat: Wyruszaj w drogę z Bogiem.

Cel ogólny:

Uświadomienie uczniom konieczności dobrego przygotowania się do jazdy pojazdem mechanicznym.

Po zakończeniu lekcji uczeń powinien:

- prawidłowo ocenić swój stan psychofizyczny przed jazdą,
- ocenić stan techniczny pojazdu przed jazdą,
- potrafić uwzględnić znaczenie warunków atmosferycznych dla bezpieczeństwa jazdy,
- zna treść różnych modlitw przeznaczonych dla kierowców

Metody i formy pracy:

- opowiadanie, pogadanka, wykład, projekcja filmu,
- formy pracy: indywidualna, frontalna

Pomoce dydaktyczne potrzebne podczas lekcji: komputer, rzutnik multimedialny, Pismo Święte

Przebieg lekcji:

1. Czynności wstępne:

- zaproszenie uczniów do wspólnej modlitwy,
- sprawdzenie obecności

2. Wprowadzenie do tematu:

- nauczyciel na początku lekcji przedstawia założenia programu „Dekalog młodego kierowcy”,
- wykład wprowadzający w temat,
- zapis tematu na tablicy

3. Rozwinięcie:

- przedstawienie opowiadania o Maćku N.: *Maciek jest uczniem IV klasy technikum. Jest sobota, ale Maciek idzie do pracy. Wczoraj był na niezłe zakrapianej imprezie, dlatego dzisiaj ma kłopoty ze wstawaniem. Budzik wyrwał go z tak przyjemnego snu. Była 6.20. O 7.00 miał być w warsztacie, gdzie trochę sobie dorabiał. Ale szef nie znosił spóźnień. Jedno takie...i do widzenia. Dlatego błyskawicznie zjadł śniadanie, i nie budząc rodziców, szybko zbiegł z trzeciego piętra przed blok, gdzie stał zaparkowany jego „maluch”, czyli Fiat 126 P, szczytowe osiągnięcie naszej motoryzacji. Pogoda była fatalna. Sypał gęsty śnieg, a temperatura nie przekraczała zero stopni. Oczywiście Maciek się tym nie przejmował, odgarnął trochę śnieg z przedniej szyby i „ruszył z kopyta” z parkingu, nie oglądając się na prawo i lewo. Chciał zdążyć na 7.00. Trochę źle mu się jechało, bo nie widział nic przez zaśnieżone szyby. Zresztą też był lekko „wczorajszy”, ale pomimo tego przyśpieszał coraz bardziej. Licznik wskazywał prawie 80 km/godz. Zbliżał się do dużego skrzyżowania z światłami. Zapaliło się z jego strony akurat żółte światło. „Jeszcze zdążę...”-pomyślał...i nagle poczuł uderzenie drugiego samochodu w tył „malucha”. Było po jeździe...!*

- dyskusja na temat „*Jakie błędy popełnił Maciek?*”,
- podsumowanie dyskusji,
- projekcja I części filmu „*Szkoła bezpiecznej jazdy*”, przedstawiającego prawidłowe przygotowanie się do jazdy samochodem,
- wskazanie prawidłowych zachowań przed przystąpieniem do jazdy pojazdem mechanicznym,
- omówienie niektórych form modlitw dla kierowców

4. Podsumowanie lekcji:

- wnioski,
- uzupełnienie notatek,
- ewaluacja pracy nauczyciela i uczniów,
- modlitwa końcowa.

2.

Temat: Szanuj swego bliźniego na drodze.

Cel ogólny:

Kształtowanie postawy odpowiedniego zachowania się na drodze.

Po zakończeniu lekcji uczeń:

- prawidłowo odnosi się do pozostałych użytkowników ruchu,
- nie używa wulgarnych słów i przekleństw w stosunku do innych kierowców i pieszych,
- kulturalnie odnosi się do służb dbających o bezpieczeństwo na drodze

Metody i formy pracy:

- opowiadanie, metoda „projektów uczniowskich”, pogadanka, wykład,
- formy pracy: indywidualna, frontalna

Pomoce dydaktyczne potrzebne podczas lekcji: komputer, rzutnik, Pismo Święte, radiomagnetofon, „Książeczka Kierowcy”- zapis multimedialny

Przebieg lekcji:

1. Czynności wstępne:

- wspólna modlitwa,
- czynności przygotowawcze

2. Wprowadzenie do tematu:

- wykład: *Chrześcijanin ma nie tylko moralny obowiązek odpowiedniego przygotowania się do jazdy pojazdem(np. rowerem, motocyklem czy samochodem), ale także właściwego zachowania podczas podróży. Dlaczego? Bo jest chrześcijaninem, świadkiem Jezusa Chrystusa. Ten zaś, gdy spytano się Go o najważniejsze przykazanie powiedział: „Będiesz miłował Pana Boga swego całym swoim sercem, całą swoją duszą i całym swoim umysłem. (...) Będiesz miłował swego bliźniego jak siebie samego” (Kpł 19, 18; Mt 22, 37. 39).*

- zapis tematu na tablicy,
- pogadanka, dotycząca kwestii: „ Moja postawa jako uczestnika

ruchu drogowego wobec drugiego człowieka”.

3. Rozwinięcie:

- przedstawienie przygotowanej wcześniej przez uczniów scenki rodzajowej, ukazującej nieodpowiednie zachowania Maćka N. w stosunku do innych użytkowników na drodze (piesi, rowerzyści, inni kierowcy, policjanci),
- dyskusja na temat nieprawidłowych zachowań Maćka,
- zapis najważniejszych wypowiedzi na tablicy,
- przedstawienie „*Sześciu zasad kulturalnego kierowcy*” zawartych w *Księżeczce kierowcy* (wydanej przez MIVA Polska i Krajowego Duszpasterza Kierowców, s. 28- 29),
- pogadanka na temat w/w zasad

4. Podsumowanie lekcji:

- uzupełnienie notatek,
- na zakończenie uczniowie oceniają przebieg lekcji i swoje zaangażowanie,
- wnioski,
- modlitwa końcowa.

3.

Temat: *Pamiętaj o świętym Krzysztofie- patronie kierowców.*

Cel ogólny:

Zapoznanie uczniów z postacią św. Krzysztofa- patrona kierowców.

Po zakończeniu lekcji uczeń:

- uzasadnia, dlaczego św. Krzysztof jest patronem kierowców,
- zna niektóre modlitwy czy nabożeństwa do św. Krzysztofa,
- potrafi wymienić niektóre aspekty nauczania Kościoła dotyczące bezpieczeństwa na drogach

Metody i formy pracy:

- opowiadanie, metoda, pogadanka, wykład,

- formy pracy: indywidualna, frontalna

Pomoce dydaktyczne potrzebne podczas lekcji: komputer, rzutnik, Pismo Święte, radiomagnetofon, „Książeczka Kierowcy”- zapis multimedialny

Przebieg lekcji:

1.Czynności wstępne:

- wspólna modlitwa,
- czynności przygotowawcze

2.Wprowadzenie do tematu:

- wykład *Legendy i przekazy historyczne na temat św. Krzysztofa* (*Książeczka Kierowcy*, s. 7- 9),
- zapisanie tematu na tablicy

3.Rozwinięcie:

- wyjaśnienie etymologii imienia „Krzysztof” (gr. Christo- forus- tzn. niosący Chrystusa),
- przedstawienie niektórych modlitw i nabożeństw do św. Krzysztofa np. *Modlitwa przed podróżą, Litania i nowenna do św. Krzysztofa*,
- podanie przykładów parafii w Polsce p/w św. Krzysztofa (Podkowa Leśna, Tychy),
- przekazanie informacji, iż w dniu 25 lipca – przypada liturgiczne wspomnienie św. Krzysztofa (wówczas to kapłan udziela błogosławieństwa wszystkim kierowcom i dokonuje poświęcenia pojazdów),
- przedstawienie elementów nauki Kościoła na temat bezpieczeństwa na drogach (KKK 2290, nauczania papieży-Jana XXIII, Jana Pawła II, Benedykta XVI, Stolicy Apostolskiej- *Watykański Dekalog Kierowcy*,
- zanotowanie najważniejszych faktów w zeszytach

4.Podsumowanie lekcji:

- uzupełnienie notatek,
- na zakończenie uczniowie oceniają przebieg lekcji i swoje zaangażowanie,
- wnioski,
- modlitwa końcowa.

4.

Temat: **Nie szarżuj na drodze- życie masz tylko jedno!**

Cel ogólny:

Uświadamianie uczniom, że nieprawidłowe ich zachowanie w ruchu drogowym prowadzi do zagrożenia życia.

Po zakończeniu lekcji uczeń:

- dostrzega zagrożenia wynikające z nieprawidłowych swoich zachowań w ruchu drogowym,
- potrafi wymienić podstawowe zagrożenia życia podczas kierowania pojazdem mechanicznym,
- umie zapobiegać tym zagrożeniom poprzez zmianę swojego postępowania

Metody i formy pracy:

- „burza mózgów”, pogadanka, wykład,
- formy pracy: indywidualna, grupowa.

Pomoce dydaktyczne potrzebne podczas lekcji: komputer, rzutnik, Pismo Święte, radiomagnetofon, „Książeczka Kierowcy”- zapis multimedialny

Przebieg lekcji:

1.Czynności wstępne:

- wspólna modlitwa,
- czynności przygotowawcze

2.Wprowadzenie do tematu:

- wykład_: *Światowa Organizacja Zdrowia (WHO) podaje, że dotychczas na świecie zginęło w wypadkach drogowych około 25 milionów ludzi. Dane te obejmują okres od 1896 r, kiedy to w Londynie zanotowano pierwszą śmiertelną ofiarę wypadku drogowego. Dziś na drogach wszystkich kontynentów ginie rocznie około 1,2 mln osób. Czterdzieści procent wszystkich zabitych to dzieci i młodzież, mężczyźni stanowią około 75 procent ofiar*

śmiertelnych wśród osób poniżej 25 roku życia(dane Komendy Głównej Policji).

Statystyka jest więc zatrważająca. Wielu z tych wypadków dałoby się na pewno uniknąć. Ale na samo takie zdarzenie (wypadek drogowy) oddziałują różne czynniki. Podstawowym podmiotem takiego zdarzenia jest jednak człowiek. To przede wszystkim kierowca i jego pojazd decydują o nagłym zdarzeniu, jakim jest wypadek drogowy.

- zapisanie tematu na tablicy

3.Rozwinięcie:

- przekazanie informacji: *W Polsce dane dotyczące wypadków są również bardzo niepokojące- co roku ginie kilka tysięcy ludzi, a dziesięciokrotnie więcej zostaje rannych(z „ Apelu do kierowców” Krajowego Duszpasterza Kierowców). Polska jest krajem tranzytowym, którego drogi znajdują się często w opłakanym stanie. Dlatego od kierowców wymaga się dużych umiejętności, ale i też rozsądnej jazdy.*

- przedstawienie przykładów niebezpiecznych sytuacji drogowych: *włączanie się do ruchu, wyprzedzanie, przejeżdżanie przez przejazd kolejowy, tramwajowy, jazda w warunkach zmniejszonej przejrzystości powietrza itp.,*

- uczniowie metodą „burzy mózgów”(w grupach) podają różne rozwiązania przykładowych sytuacji na drodze,

- omówienie podstawowych wykroczeń drogowych: *nadmierna prędkość, niedostosowanie prędkości do warunków atmosferycznych, nieprawidłowe wyprzedzanie, wymuszanie pierwszeństwa przejazdu, jazda pod wpływem alkoholu itp.,*

- przypomnienie uczniom, że każde takie wykroczenie stanowi również dla chrześcijanina źródło grzechu,

- zanotowanie najważniejszych informacji w zeszytach

4.Podsumowanie lekcji:

- uzupełnienie notatek,

- ewaluacja pracy nauczyciela i uczniów,

- wnioski

- modlitwa końcowa.

5.

Temat: **Bądź zawsze trzeźwym kierowcą.**

Cel ogólny:

Ukazanie skutków prowadzenia pojazdów mechanicznych pod wpływem alkoholu czy środków odurzających.

Po zakończeniu lekcji uczeń:

- potrafi określić, jaka jest reakcja organizmu na alkohol,
- zna przepisy Kodeksu Drogowego i Prawa Kościelnego dotyczące pijanych kierowców,
- wymienia skutki prowadzenia pojazdu pod wpływem alkoholu czy środków odurzających

Metody i formy pracy:

- projekcja filmu *Eksperyment*, pogadanka, wykład,
- formy pracy: indywidualna, grupowa

Pomoce dydaktyczne potrzebne podczas lekcji: komputer, rzutnik, Pismo Świąte, radiomagnetofon, „Książeczka Kierowcy”- zapis multimedialny, artykuły z „Gościa Niedzielnego”, „Dziennika”

Przebieg lekcji:

1.Czynności wstępne:

- wspólna modlitwa,
- czynności przygotowawcze

2.Wprowadzenie do tematu:

- wykład: *Jazda pojazdami mechanicznymi, przebywanie na drogach w stanie nietrzeźwym czy pod wpływem narkotyków to obecnie jeden z najważniejszych problemów w Polsce. W 2005 roku policjanci zatrzymali aż 85 tysięcy pijanych kierowców. Spowodowali oni 4005 wypadków. Zginęło w nich 490 osób. Aż 5609 ludzi zostało rannych(GN z 23. 07. 2006 r.). (...) Zaś w 2007 roku policja*

zatrzymała na drogach 159346 nietrzeźwych kierujących pojazdami („Dziennik” z 14. 010 2008 r.).

3. Rozwinięcie:

- projekcja filmu *Eksperyment* promującego akcję „Krzyś-trzeźwy i życzliwy kierowca”, która jest częścią Ogólnoeuropejskiej Kampanii Wyznaczony-Trzeźwy Kierowca (Pan-European Designated Campaign),
- pogadanka na temat wyświetlonego filmu,
- omówienie i zapisanie najważniejszych danych ukazujących wpływ alkoholu na organizm kierowcy:

Ryzyko zagrożenia wypadkiem zwiększa się:

- 7 razy przy stężeniu 0, 5- 1, 0 promila
- 31 razy przy stężeniu 1, 0- 1, 5 promila
- 128 razy powyżej 1, 5 promila

Reakcja fizjologiczna organizmu na alkohol:

<i>0, 1 promila</i>	<i>Rozproszona uwaga</i>
<i>0, 2 promila</i>	<i>Dłuższe spostrzeganie</i>
<i>0, 3 promila</i>	<i>Drobne zaburzenia równowagi i koordynacji, gorsze spostrzeganie kształtu przedmiotu z oddali</i>
<i>0, 5 promila</i>	<i>Pobudliwość, pogorszenie koordynacji wzrokowo-ruchowej, ostrości widzenia i oceny odległości, opóźnienie adaptacji oka do ciemności i ruchomych światel</i>
<i>0, 8 promila</i>	<i>Błędna ocena własnych możliwości, znaczne obniżenie samokontroli i koncentracji</i>
<i>1- 2 promile</i>	<i>Zaburzenia równowagi, sprawności intelektualnej i pamięci, brawura, opóźnienie czasu reakcji, wahania nastroju</i>
<i>2- 3 promile</i>	<i>Zaburzenia mowy, wzmożona senność, obniżenie zdolności własnego zachowania i poruszania się</i>
<i>3- 4 promile</i>	<i>Spadek ciśnienia krwi, obniżenie temperatury, możliwy zanik funkcji oddechowych, powyżej 4 promile- śpiączka</i>

- przedstawienie prawnych aspektów prowadzenia pojazdu pod wpływem alkoholu lub innego środka odurzającego:

Katechizm Kościoła Katolickiego nr 2290: „*Ci, którzy w stanie nietrzeźwym lub na skutek nadmiernego upodobania do szybkości zagrażają bezpieczeństwu drugiego człowieka i swemu własnemu- - na drogach, na morzu lub w powietrzu- ponoszą poważną winę.*”

Kodeks o Ruchu Drogowym Art. 135:

Policjant:

- 1) zatrzyma prawo jazdy za pokwitowaniem w razie:***
a) stwierdzenia, że kierujący pojazdem znajduje się w stanie nietrzeźwości (0, 5 promila i więcej) lub w stanie po użyciu alkoholu(0, 2- 0, 5 promila) albo środka działającego podobnie do alkoholu.

4.Podsumowanie lekcji:

- uzupełnienie notatek,
- na zakończenie uczniowie oceniają przebieg lekcji i swoje zaangażowanie,
- wnioski,
- modlitwa końcowa.

6.

Temat: **Poznaj zasady akcji „Krzyś- trzeźwy i życzliwy kierowca”.**

Cel ogólny:

Motywowanie do poczucia odpowiedzialności za zdrowie i życie bliźnich.

Po zakończeniu lekcji uczeń:

- potrafi przedstawić skutki działania alkoholu na kierującego pojazdem,
- zna zasady akcji „Krzyś- trzeźwy i życzliwy kierowca”,
- motywuje innych do jazdy „na trzeźwo”

Metody i formy pracy:

- prezentacja multimedialna, pogadanka, wykład, drama,
- formy pracy: jednostkowa, grupowa

Pomoce dydaktyczne potrzebne podczas lekcji: komputer, rzutnik, Książeczka Kierowcy - zapis multimedialny, artykuł z „Gościa Niedzielnego”

Przebieg lekcji:

1.Czynności wstępne:

- wspólna modlitwa,
- czynności przygotowawcze

2.Wprowadzenie do tematu:

- przypomnienie podstawowych wiadomości o następstwach wynikających z prowadzenia pojazdów mechanicznych pod wpływem alkoholu lub narkotyków,

3.Rozwinięcie:

- odegranie scenki rodzajowej (drama) na temat „*Jesteście moimi przyjaciółmi i zależy mi na was*” (scenariusz przygotowany przez mgr Grzegorza Gęsikowskiego nauczyciela z XLII Liceum Ogólnokształcącego im. M. Konopnickiej w Warszawie),
- wykład: *Ogólnopolska Akcja „Krzyś - trzeźwy i życzliwy kierowca” to nowy sposób na zmniejszenie liczby wypadków drogowych spowodowanych przez pijanych kierowców. Polega to na tym, że na różnych imprezach, przyjęciach, weselach wyznacza się kogoś (Krzysia), kto nie pije alkoholu podczas tej imprezy. Dla wyróżnienia spośród innych ma wpięty na ubraniu znaczek „Krzyś”, zaprojektowany przez pana Andrzeja Mleczkę. Chodzi o to, aby pozostali uczestnicy imprezy wiedzieli, że ta osoba może ich odwieźć do domu. Dlatego powinni się odnosić do „Krzysia” z szacunkiem, nie namawiać i częstować go alkoholem. Akcja ta ma na celu przede wszystkim pomóc bezpiecznie wrócić do domu, uchronić przed skutkami przekroczenia prawa lub przed wypadkiem, który może skończyć się nieraz życiową tragedią. Akcję organizuje **MIVA Polska- Mission Vehicle Association** (stowarzyszenie na rzecz misyjnych środków transportu), **Krajowy Duszpasterz Kierowców**. Akcję propaguje również **Fundacja Krzysztofa Hołowczyca „Kierowca bezpieczny”**.*
- uczniowie metodą debaty podają argumenty za i przeciw w/w akcji.

4.Podsumowanie lekcji:

- uzupełnienie notatek,
- na zakończenie uczniowie oceniają przebieg lekcji i swoje zaangażowanie,
- wnioski,

- modlitwa końcowa.

7.

Temat: **Przestrzegaj przepisów ruchu drogowego.**

Cel ogólny:

Uświadomienie konieczności dostosowania się kierowców do obowiązujących przepisów ruchu drogowego.

Po zakończeniu lekcji uczeń:

- zna podstawowe przepisy *Kodeksu Drogowego*,
- potrafi zachować się poprawnie w określonych sytuacjach,
- umie wyjaśnić potrzebę dostosowania się do przepisów prawa

Metody i formy pracy:

- prezentacja multimedialna, pogadanka, wykład,
- formy pracy: indywidualna, frontalna, grupowa

Pomoce dydaktyczne potrzebne podczas lekcji: komputer, rzutnik, *Książeczka Kierowcy* - zapis multimedialny, *Podręczny Kodeks Drogowy*

Przebieg lekcji:

1.Czynności wstępne:

- wspólna modlitwa,
- czynności przygotowawcze.

2.Wprowadzenie do tematu:

- wykład: przedstawienie ogólnych zasad *Kodeksu drogowego*(*Rozdz. II Art. 3- 5*), *zaleceń nauki Kościoła (KKK 2260)*, dotyczących bezpieczeństwa ruchu drogowego(zapis na tablicy).

3.Rozwinięcie:

- przedstawienie z prezentacji multimedialnej niektórych zdjęć z wypadków drogowych, (Prezentacja nr. 3) ,
- pogadanka na temat w/ wymienionych zdarzeń,
- projekcja *Multimedialnego przewodnika dla kierowców-stan prawny sierpień 2007*,
- omówienie trudnych sytuacji drogowych (praca w grupach)

4.Podsumowanie lekcji:

- uzupełnienie notatek,
- ewaluacja pracy nauczyciela i uczniów,
- wnioski,
- modlitwa końcowa.

8.

Temat: *Pomagaj bliźnim na drodze.*

Cel ogólny:

Ukazanie potrzeby pomagania innym użytkownikom ruchu drogowego.

Po zakończeniu lekcji uczeń:

- potrafi sobie uświadomić, że nigdy nie jest sam na drodze,
- wie, że zobowiązany jest pomóc bliźniemu na drodze,
- umie w praktyczny sposób pomóc bliźnim

Metody i formy pracy:

- prezentacja multimedialna, analiza tekstu, wykład, pogadanka,
- formy pracy: indywidualna, grupowa.

Pomoce dydaktyczne potrzebne podczas lekcji: komputer, rzutnik, *Książeczka Kierowcy-* zapis multimedialny, Pismo Święte.

Przebieg lekcji:

1.Czynności wstępne:

- wspólna modlitwa,
- czynności przygotowawcze

2.Wprowadzenie do tematu:

- przypomnienie biblijnej zasady miłości bliźniego (Mt 22, 39),
- analiza strukturalna tekstu *Przypowieść o miłosiernym Samarytaninie- Łk 10, 25- 37* (praca w grupach)

3. Rozwinięcie:

- wykład: Pomoc swojemu bliźniemu jest podstawową zasadą postępowania moralnego każdego chrześcijanina. Biskup Wiktor Skworec, współodpowiedzialny za Krajowe Duszpasterstwo Kierowców, w swoim wstępie do *Księżeczki Kierowców*, stwierdza: *W drodze rzadko bywa się samemu- przeważnie dzieli się ją z innymi ludźmi. Sztuką jest widzieć we współużytkowniku drogi swego bliźniego- siostrę i brata. Głoszone przez Duszpasterstwo motto „Kierujmy się miłością na drodze” trzeba realizować na każdym odcinku wspólnej trasy i przyoblekać w praktykę konkretnych postaw, zachowań oraz wzajemnej modlitwy. Braterstwo kierownicy każe okazywać wszystkim życzliwość i dobroć; być cierpliwym, przewidującym i uczynnym. Niech starsi, bardziej doświadczeni kierowcy stają się przykładem dla młodszych i mniej zaprawionych adeptów kierownicy (Księżeczka Kierowcy, s. 4).*
- przedstawienie za pomocą prezentacji multimedialnej kilku typowych sytuacji na drodze (awaria na drodze, spotkanie z kierowcą, który nie zna drogi, holowanie uszkodzonego pojazdu, postępowanie w razie kolizji itp.),
- pogadanka na temat w/w sytuacji drogowych

4. Podsumowanie lekcji:

- uzupełnienie notatek,
- na zakończenie uczniowie oceniają przebieg lekcji i swoje zaangażowanie,
- wnioski,
- modlitwa końcowa.

9.

Temat: **Udziel pomocy w razie wypadku drogowego.**

Cel ogólny:

Kształtowanie postawy bezinteresownej pomocy podczas wypadku drogowego.

Po zakończeniu lekcji uczeń:

- wie, jak ma postępować w razie wypadku drogowego,
- zna podstawowe zasady udzielania pierwszej pomocy,
- rozumie konieczność udzielenia pomocy w razie wypadku

Metody i formy pracy:

- prezentacja multimedialna, wykład, pogadanka, metoda „*pytania do eksperta*”,
- formy pracy: indywidualna, grupowa.

Pomoce dydaktyczne potrzebne podczas lekcji: komputer, rzutnik, *Książeczka Kierowcy*- zapis multimedialny, *Podręczny Kodeks Drogowy*

Przebieg lekcji:

1.Czynności wstępne:

- wspólna modlitwa,
- czynności przygotowawcze

2.Wprowadzenie do tematu:

- przypomnienie materiału z poprzedniej lekcji o konieczności udzielania pomocy drugiemu człowiekowi,
- wykład: „*Wypadek, co robić*” -przedstawienie podstawowych zasad postępowania w razie wypadku drogowego (*Książeczka Kierowcy*, s. 29- 32).

3. Rozwinięcie:

- metoda „*pytania do eksperta*”: uczniowie zadają zaproszonemu ekspertowi (lekarz, pielęgniarka, inspektor BHP) uprzednio przygotowane pytania, dotyczące udzielania pierwszej pomocy w razie wypadku drogowego.

4.Podsumowanie lekcji:

- uzupełnienie notatek,
- ewaluacja pracy nauczyciela i uczniów,
- wnioski,
- modlitwa końcowa.

10.

Temat : ***Współpracuj z innymi osobami dbającymi o bezpieczeństwo na drodze.***

Cel ogólny:

Motywowanie do współpracy ze wszystkimi osobami dbającymi o bezpieczeństwo na drodze.

Po zakończeniu lekcji uczeń:

- dostrzega konieczność współpracy ze wszystkimi osobami dbającymi o bezpieczeństwo na drodze,
- zna ogólne zasady postępowania osób odpowiedzialnych za bezpieczeństwo na drodze,
- szanuje pracę ludzi odpowiedzialnych za bezpieczeństwo na drodze

Metody i formy pracy:

- prezentacja multimedialna, wykład, pogadanka, metoda „*pytania do eksperta*”,
- formy pracy: indywidualna, grupowa

Pomoce dydaktyczne potrzebne podczas lekcji: komputer, rzutnik, *Książeczka Kierowcy* - zapis multimedialny, *Podręczny Kodeks Drogowy*

Przebieg lekcji:

1. Czynności wstępne:

- wspólna modlitwa,
- czynności przygotowawcze

2. Wprowadzenie do tematu:

- wykład na temat instytucji i służb działających w celu poprawy bezpieczeństwa na drogach tj. Krajowa Rada Bezpieczeństwa Ruchu Drogowego, Wydziały Ruchu Drogowego Policji, Duszpasterstwo Kierowców (Prezentacja nr 3 i 4)

3. Rozwinięcie:

- metoda „*pytania do eksperta*”: uczniowie zadają zaproszonemu ekspertowi (policjant z Wydziału Ruchu Drogowego, przedstawiciel Duszpasterstwa Kierowców, inspektor BHP) uprzednio przygotowane pytania, dotyczące udzielania pierwszej pomocy w razie wypadku drogowego.

4. Podsumowanie lekcji.

- uzupełnienie notatek,
- na zakończenie uczniowie oceniają przebieg lekcji i swoje zaangażowanie,
- wnioski,
- modlitwa końcowa.

6. Ewaluacja programu

Ewaluacja nie zawsze musi mieć charakter badania naukowego, chociaż powinien ją cechować maksymalny obiektywizm. Jak podaje K. Wojcieszek *jest ona oceną skuteczności i wartości programu. Jest różnie rozumiana, ale zasadniczo są to wszystkie procedury, które mają wykazać, czy osiągnęliśmy zamierzony cel, posługując się wybranymi instrumentami*¹. Natomiast W. Bednarkowa podaje, że: *Ewaluator nie ma osądzać, a raczej być edukatorem, którego sukces należy szacować według tego, czego nauczą się dzięki niemu inni*².

Biorąc pod uwagę w/w zasady ewaluacja niniejszego programu profilaktyczno-wychowawczego będzie miała za zadanie:

- prowadzenie okresowych ankiet, wywiadów, obserwacji,
- przeprowadzenie konkursów z przepisów ruchu drogowego,
- przygotowanie uczniów do *Turnieju Motoryzacyjnego*,
- sporządzenie okresowych sprawozdań z realizacji programu,
- podanie wniosków i wynikających z nich poprawek projektu.

7. Formy współpracy z Radą Pedagogiczną, rodzicami oraz innymi osobami odpowiedzialnymi za bezpieczeństwo w ruchu drogowym

Ze względu na specyfikę szkoły wydaje się, że program ten będzie miał duże znaczenie dla poprawy bezpieczeństwa w kierowaniu pojazdami mechanicznymi przez młodzież naszej szkoły. Konieczna jest jednak współpraca ze wszystkimi osobami zajmującymi się tymi kwestiami. Szczególnie ważne wydaje się współdziałanie z Dyrekcją szkoły, która będzie wydawać decyzje dotyczące niniejszego programu. Priorytetową sprawą jest też

---

¹ *Wygrać życie- szkolny program profilaktyki*, Rubikon, Kraków 2002, s. 63.

² *O szkolnym ocenianiu-osłoń przed stopniami*, Wydawnictwo Edukacyjne, Kraków 2000, s. 24 ; zob. w: KORPOROWICZ L. (red.), *Ewaluacja w edukacji*.

współpraca z nauczycielami, a szczególnie z wychowawcami oraz nauczycielami uczącymi przedmiotów zawodowych (wymiana doświadczeń, spotkania w ramach zespołów przedmiotowych, klasowych itp.).

Ważne jest również współdziałanie z rodzicami poprzez spotkania (indywidualne czy wywiadówki) oraz zaproszenie ich do pomocy przy realizacji tego programu (np. na turniej motoryzacyjny).

Wydaje się też konieczna dalsza współpraca z Krajowym Duszpasterzem Kierowców, Wydziałem Ruchu Drogowego Policji oraz fundacjami „Krzyś-trzeźwy i życzliwy kierowca”, „Bezpieczny kierowca” K. Hołowczyca.

8. Bibliografia

BEDNARKOWA W., *O szkolnym ocenianiu- osłóń przed stopniami*, WE, KRAKÓW 2000.

Biblia Tysiąclecia, Pallotinum, Poznań 2005.

JACHIMSKA M., *Scenariusze lekcji wychowawczych wg programu autorskiego 'Życ skuteczniej*, UNUS, Wrocław 1997.

KARCZMAREK E., *Dekalog kierowcy*, www. ZSS. Pl~moto/www. _dekalog/transsam. bezp.2_03 htm.

Katechizm Kościoła Katolickiego, Pallotinum, Poznań 1994.

Książeczka Kierowcy- Kierujmy się miłością na drodze, Krajowe Duszpasterstwo Kierowców; MIVA Polska, Warszawa 2006.

KUBIK W., *Zarys dydaktyki katechetycznej*, WFTJ, Kraków 1990.

KUCHARCZYK P., *Panie szofer z wozu*, „Gość Niedzielny” 30 (2006).

MAREK M., *Biblia w katechetycznej postudze słowa*, WAM, Kraków 1998.

MAREK M. (red.), *Program edukacji religijnej dla II klasy liceum oraz II i III klasy technikum*, WAM, Kraków 2003.

Podręczny Kodeks Drogowy- Tekst jednolity ustawy 'Prawo o ruchu drogowym', Grupa IMAGE, Warszawa 2004.

ŚWIERCZYŃSKA K., *Kierowcy boją się sądów*, „Dziennik” z 14. 01. 2008.

WOJCIESZEK K., *Wygrać życie- szkolny program profilaktyki*, Rubikon, Kraków 2002.